

GEOGRAPHICAL SCIENCES

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Коваленко Вікторія Сергіївна

магістрантка Житомирського державного університету
імені Івана Франка

Яковлева Валентина Анатоліївна

доцент кафедри екології та географії
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Вступ. Сучасне суспільство стоїть на порозі екологічної кризи, воно намагається стрімко відновити вікові взаємовідносин людини і навколишнього світу. Сьогодні цій проблемі відводиться статус - глобальної проблеми, тому, що вирішення її торкається усіх життєвих інтересів усього людства. Змінити дану ситуацію, врятувати природу, також і людство можуть лише докорінні зміни у системі цінностей, що існують у суспільстві. Увага людства акцентується на створенні такої системи виховних впливів, які будуть направлені на покращення мислення у підростаючого покоління та формування в нього правильного бережного, природоохороного ставлення до навколишнього світу.

В цьому сенсі, великі надії покладаються на заклади загальної середньої освіти, саме вони, допоможуть молодим людям здобути ази знань про навколишній світ, що є надзвичайно важливим елементом у формуванні екологічної компетентності особистості.

Мета роботи. Закцентувати увагу на важливості у створенні та формуванні екологічної: освіти, виховання та грамотності у підростаючого покоління та формування в нього правильного, свідомого та раціонального використання природних ресурсів, природоохороного ставлення до навколишнього світу.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження є методика вивчення географії у процесі вивчення природоохонних територій України.

При розробці тез було використано метод теоретичного узагальнення інформації.

Результати та обговорення. Перед сучасними закладами загальної середньої освіти стоїть завдання виховувати у здобувачів середньої освіти готовність до екологічної діяльності. Необхідно обов'язково прагнути формувати такі переконання на інтелектуальному та на естетичному рівні, тому що вони народжуються лише тоді, коли знання пройдуть через розум і почуття, отримають там особистісну оцінку і стануть закономірними у житті кожної дитини.

Екологічна свідомість здобувача закладу середньої освіти виступає як інтегрований показник творчої спрямованості та екологічної поведінки по відношенню до природи.

Природоохоронні поняття в шкільному курсі географії мають міждисциплінарний характер і забезпечують зв'язок географії із біологією, екологією та природокористуванням.

Обсяг і глибина засвоєння природоохоронних понять визначається змістом чинної програми з географії. Незважаючи на те, що за останні 20 років навчальні програми з географії неодноразово змінювалися, проте залишається традиційне коло природоохоронних питань, що мають бути сформовані в учнів у процесі вивчення географічних курсів.

Природоохоронна територія – це територія, яка охороняється через своє екологічне, культурне або інше подібне значення. Існує досить велика кількість таких територій, рівень захисту яких сильно відрізняється, та залежить від статусу, встановленого національними законами та міжнародними договорами.

Природоохоронна територія, як визначається Міжнародним союзом охорони природи (МСОП) - це територія або акваторія, призначена для захисту та підтримки біологічної різноманітності та природних і пов'язаних із ними культурних ресурсів, захист якої встановлюється законом або іншими засобами.

Географія у 6 класі (Загальна географія) - це перший систематичний курс нового шкільного предмета. У процесі вивчення загальної географії в учнів формуються уявлення про Землю як природний комплекс, особливості земних оболонок та їх взаємозв'язки. Початковий курс географії також містить відомості про географічні подорожі та дослідження нашої планети, особливості зображення земної кулі на глобусі й карті, кількість і розміщення її населення, людські раси, положення України та окремих держав на політичній карті світу. Таким чином, у 6 класі розпочинається формування загальної географічної культури школярів та поступове навчання екологічній мові. Учні оволодівають основними географічними уявленнями та поняттями, набувають певних умінь у роботі з різними джерелами географічної та екологічної інформації, вся програма з географії у 6 класі спонукає учнів до формування екологічної культури.

Географія у 7 класі (Материки та океани) є логічним продовженням курсу географії, що вивчався у 6 класі, й значною мірою спирається на його матеріал. Головною метою вивчення географії у 7 класі є формування географічних знань про природу материків та океанів, їх цілісність і диференціацію, про населення, його життєдіяльність у різних природних умовах та водночас розширюються знання про географічну оболонку та її компоненти і формується екологічне виховання школярів. Зміст курсу створює необхідну основу для розуміння учнями ролі географічної оболонки у житті людей і впливу суспільства на природні умови.

Вивчення географії у 8 класі (Україна у світі: природа, населення) спрямоване на формування науково-географічної картини своєї держави як складника світової спільноти держав на основі комплексного її вивчення. Цей курс допомагає учневі усвідомити себе громадянином України, сформувати знання про природу та населення країни, свого регіону, виховати повагу до українського народу, його культури, відчувати себе справжнім патріотом своєї держави. Важливим принципом побудови змісту курсу є інтеграція, що реалізується у поєднанні фізико- та суспільно-географічних складників під час

вивчення природних комплексів і населення України та свого регіону з урахуванням уже здобутих знань про природу материків і океанів, населення країн світу з курсу географії, що вивчався у 7 класі. Зокрема, вивчення населення України здійснюється на основі тем про населення світу в курсах географії у 6 та 7 класах та внаслідок поглиблення їх змісту. Особлива роль географії у 8 класі полягає у значному її світоглядному потенціалі й тісних взаємозв'язках змісту із сучасністю та особистим екологічним досвідом учнів.

Вивченням географії у 9 класі (Україна і світове господарство) завершується географічна освіта учнів в основній школі на базовому рівні. Провідною метою цього курсу є формування знань про тенденції розвитку національного та світового господарства й визначення місця України в сучасному світі.

Важливим принципом побудови змісту географії у 9 класі є інтеграція, яка реалізується через поєднання суспільно-географічних складових під час вивчення особливостей розвитку та розміщення господарства у світі, Україні та своєму регіоні. Курс має чітко визначену практичну спрямованість, яка реалізується в ході виконання практичних робіт, аналітичних завдань та досліджень.

Висновки.

Проаналізувавши Національну доктрину розвитку освіти України в ХХІ столітті можна сміливо зробити висновок, що екологічний напрямок у навчанні є найпріоритетнішим. Завдяки екологічному вихованню в освіті з'являється необхідність для ефективного вирішення і розв'язання екологічних проблем в Україні. Одним із шляхів екологізації шкільного курсу географії є його наповнення природоохоронними поняттями, які відображують головні риси об'єктивно існуючих процесів і явищ, являють собою основу екологічних знань. Засвоєння понять (термінів), формування спроможності правильно їх вживати складають значну частину процесу навчання географії, адже понятійна модель предмета функціонально повно описує його зміст.